VEILIGHEIDSREGIO
IJsselland

Samen werken aan veiligheid

Veiligheidsregio IJsselland
Postbus 1453
8001 BL Zwolle

Aan de raden van de gemeenten die deelnemen aan Veiligheidsregio IJsselland

Datum: 7 juli 2025, Zwolle
Kenmerk: V25.002613
Doorkiesnummer: 0610057437
Onderwerp: Reactie op zienswijzen programmabegroting 2026

Geachte leden van de gemeenteraad,

Op 18 maart 2025 heeft Veiligheidsregio IJsselland de conceptprogrammabegroting 2026 toegezonden aan de gemeenteraden van alle deelnemende gemeenten. In de daaropvolgende periode van twaalf weken is aan de raden de gelegenheid geboden om een zienswijze in te dienen. Acht van de elf gemeenten hebben van deze mogelijkheid gebruikgemaakt. De betrokkenheid van uw raad bij de totstandkoming van de begroting en de waardering voor het werk van Veiligheidsregio IJsselland wordt op prijs gesteld.

Met deze brief informeert het dagelijks bestuur van Veiligheidsregio IJsselland alle betrokken gemeenteraden wat het voorstel is over de wijze waarop met de ingediende zienswijzen wordt omgegaan.

Wettelijke taken
De veiligheidsregio voert hoofdzakelijk wettelijke taken uit die voortvloeien uit de Wet veiligheidsregio's. Het gaat hierbij om de organisatie van onder andere brandweerzorg, geneeskundige hulpverlening, risicobeheersing en crisisbeheersing. In stabiele tijden is de inzet hiervan wellicht minder zichtbaar, maar het belang ervan wordt des te duidelijker op momenten dat zich een incident of crisis voordoet. In een tijd waarin de risico's veranderen, door onder meer klimaatverandering, geopolitieke spanningen en maatschappelijke onrust, is het van belang dat deze voorzieningen robuust en toekomstbestendig blijven.

In meerdere zienswijzen is daarom aandacht gevraagd om een kritische houding ten opzichte van nieuwe taken die het Rijk aan de veiligheidsregio's toebedeelt, zeker wanneer daar geen financiering tegenover staat. Deze zorg wordt breed gedeeld. Vanuit onder meer het Veiligheidsberaad is de afgelopen tijd nadrukkelijk aandacht gevraagd voor de toenemende taken van veiligheidsregio's in het kader van maatschappelijke weerbaarheid, in combinatie met de structurele korting van 10% op de totale BDuR. Helaas lijkt deze inzet er nog niet toe te hebben geleid dat de korting wordt teruggedraaid.

Ten tijde van het opstellen van de conceptbegroting was de verwachting dat de Voorjaarsnota van het Rijk meer duidelijkheid zou geven over het al dan niet terugdraaien van de 10% korting. Deze duidelijkheid is helaas uitgebleven. Wat het wegvallen van deze middelen concreet betekenen voor de veiligheidsregio's, zowel financieel als qua extra taken

en verantwoordelijkheden, is op dit moment echter nog niet bekend. Ook is nog onduidelijk of deze middelen rechtstreeks naar veiligheidsregio's zullen gaan, of via gemeenten worden verdeeld.

Brief van wethouders

In meerdere zienswijzen wordt verwezen naar de gezamenlijke brief die op initiatief van een aantal wethouders, is verstuurd aan diverse gemeenschappelijke regelingen. In deze brief werd het bestuur verzocht om met voorstellen tot bezuinigingen te komen. De oproep vond plaats tegen de achtergrond van de destijds zeer onzekere financiële vooruitzichten voor gemeenten, waarbij het jaar 2026 bekendstond als het ravijnjaar. Het algemeen bestuur van de veiligheidsregio heeft kennisgenomen van deze oproep en het onderwerp besproken. In het licht van de toen nog onduidelijke financiële kaders voor zowel gemeenten als veiligheidsregio's, is ervoor gekozen om de ontwikkelingen eerst verder af te wachten.

Tegelijkertijd is gewerkt aan scenario's waarin mogelijke maatregelen en hun impact op zowel de organisatie als de samenleving in beeld zijn gebracht. Deze verkenning had nadrukkelijk het karakter van een voorbereidende analyse, er is geen opdracht gegeven om daadwerkelijk over te gaan tot het nemen van structurele bezuinigingsmaatregelen. Gezien de destijds nog onzekere financiële vooruitzichten en de noodzaak tot een zorgvuldig afwegingsproces, is ervoor gekozen om in de begroting 2026 geen structurele maatregelen voor te stellen. Zoals eerder aangegeven in zowel de kaderbrief als de begroting, vragen structurele bezuinigingen om ingrijpende keuzes. Deze vereisen een breder traject van afweging en besluitvorming dan binnen een reguliere begrotingscyclus mogelijk is.

Verzoek om structurele bezuinigingen

De veiligheidsregio heeft zich in de afgelopen elf jaar ontwikkeld tot een financieel solide organisatie. De begroting en het jaarrekeningresultaat zijn steeds dichter bij elkaar komen te liggen. Hoewel er jaarlijks sprake is van een beperkt incidenteel overschot, neemt deze marge af. Dit betekent dat de mogelijkheden voor bezuinigingen zonder ingrijpende gevolgen voor de organisatie en/of de maatschappelijke dienstverlening steeds beperkt zijn.

Tegen de achtergrond van de verwachte financiële uitdagingen voor gemeenten is bewust gekozen om de structurele korting op de BDuR-gelden[1] niet direct door te vertalen naar een hogere bijdrage van de deelnemende gemeenten. In plaats daarvan heeft het algemeen bestuur gekozen om binnen de eigen begroting incidentele maatregelen te treffen, waarmee het financiële effect op korte termijn kon worden opgevangen. Hiermee is beoogd gemeenten tijdelijk te ontzien.

Deze maatregelen zijn nadrukkelijk tijdelijk van aard. De uitgestelde kosten zullen op een later moment alsnog worden gerealiseerd. In enkele zienswijzen is hier terecht aandacht voor gevraagd. Inmiddels zijn de financiële vooruitzichten voor gemeenten aanzienlijk verbeterd, mede door aanvullende middelen vanuit het Rijk. Voor Veiligheidsregio IJsselland geldt echter dat de eerder aangekondigde structurele korting van 10% op de BDuR-gelden, ondanks herhaalde inzet vanuit de veiligheidsregio's en het Veiligheidsberaad, nog niet is teruggedraaid. Zolang hierin geen verandering komt, zal de korting van circa 9 ton een structurele en substantiële financiële opgave vormen, die neerkomt op ongeveer 1,6% van de totale begroting.

Door de gevolgen hiervan tijdelijk binnen de eigen begroting op te vangen, is ruimte gecreëerd om op zorgvuldige wijze te verkennen hoe deze structurele opgave duurzaam en verantwoord kan worden ingepast, dit vraagt wel om structurele maatregelen. De ingediende zienswijzen geven geen aanleiding om de begroting van 2026 te herzien.

[1] BDuR-gelden staat voor Brede Doeluitkering Rampenbestrijding

We zijn ons bewust van de financiële uitdagingen waar gemeenten mee geconfronteerd worden. Bij het begrotingsproces voor 2027 worden daarom verdere voorstellen gedaan voor de aanpak van de blijvende financiële uitdaging. De komende periode wordt benut om de eerdere verkenning verder uit te werken in scenario's en maatregelen om op een verantwoorde wijze met deze opgave om te gaan. Daarbij blijven we ook kritisch kijken naar onze eigen processen. Het is belangrijk te onderkennen dat de aard van mogelijke maatregelen betekent dat financiële effecten niet direct zichtbaar zullen zijn. Tegelijkertijd kunnen ingrijpende keuzes, zeker wanneer gevraagd wordt om bezuinigingen van 2 tot 5%, zoals enkele gemeenten in hun zienswijze doen, onvermijdelijk zijn. Het gaat dan om maatregelen op het gebied van personeel, materieel of kazernes, met gevolgen voor de dienstverlening aan gemeenten.

Transparante financiële stromingen en indexatie
In enkele zienswijzen is gevraagd om een duidelijke scheiding tussen de BDuR-gelden en de gemeentelijke bijdragen. De Veiligheidsregio ontvangt drie hoofdfinancieringsstromen:

1. de gemeentelijke bijdrage,
2. de algemene BDuR-uitkering
3. de specifieke BDuR-middelen voor de versterking van crisisbeheersing en informatievoorziening.

De gemeentelijke bijdrage en de algemene BDuR worden beide ingezet voor het uitvoeren van wettelijke taken, zoals brandweerzorg, risicobeheersing en crisisbeheersing. Omdat deze taken integraal en onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn, is een zuivere scheiding tussen de twee geldstromen in de uitvoering niet mogelijk. Binnen de BDuR wordt onderscheid gemaakt tussen reguliere en geoormerkte middelen; die laatste, bestemd voor de versterking van crisisbeheersing en informatievoorziening, kennen wettelijke bestedingskaders en mogen niet worden terugbetaald aan gemeenten. Deze middelen zijn geoormerkt en vragen om transparante en gescheiden verantwoording, zoals ook nu wordt toegepast.

In een zienswijze wordt opgeroepen om bij de indexering de BBP-norm te hanteren en niet hoger te indexeren dan 2,7%. De Veiligheidsregio volgt bij de prijsindexering de ontwikkeling van het Bruto Binnenlands Product, op basis van de jaarlijkse prognose van het CPB. Voor de loonontwikkeling hanteren we de werkelijke loonkosten in het betreffende jaar, aangevuld met de loonvoet 'sector overheid' zoals opgenomen in de septembercirculaire van het Gemeentefonds. Dit is conform afspraken rondom indexering gemaakt door het algemeen bestuur. Door het zogenoemde na-ijleffect lijkt de toegepaste indexering soms hoger dan de BBP-norm. Dit komt doordat de werkelijke prijsstijgingen in voorgaande jaren kunnen afwijken van de eerder begrote bedragen, waardoor een correctie in latere jaren nodig is. Hierdoor ontstaat tijdelijk een hogere indexering dan het actuele BBP-percentage, terwijl de Veiligheidsregio structureel blijft aansluiten bij de BBP-ontwikkeling zoals voorspeld door het CPB. Dit zorgt voor een nauwkeurige en realistische afstemming van de begroting op de werkelijke economische ontwikkelingen.

Betrekken van gemeenten
De afgelopen jaren is, mede dankzij de herziening van de Wet gemeenschappelijke regelingen, de betrokkenheid tussen de gemeenteraden en de veiligheidsregio versterkt. Zo vindt er structureel overleg plaats met raadsleden en griffiers via de Kopgroep GR-en, wat bijdraagt aan wederzijds begrip en beter inzicht in elkaars taken en verantwoordelijkheden. Daarnaast worden de adviseurs crisisbeheersing en financiële ambtenaren van de gemeenten betrokken bij het opstellen van onder meer beleids- en begrotingsstukken.

In enkele zienswijzen wordt gevraagd om (actieve) betrokkenheid van gemeenteraden bij structurele en ingrijpende keuzes. De veiligheidsregio onderschrijft dit belang en zal dit

onderwerp via de bestaande overlegstructuren actief meenemen de komende periode in voorbereiding op de totstandkoming van de kaderbrief 2027 om te komen tot scenario's die tegemoet komen aan de zienswijzen met betrekking tot bezuinigingen.

Slot
Met deze brief hebben wij u geïnformeerd over ons voornemen als reactie op uw zienswijze. Het algemeen bestuur zal op 9 juli 2025 het definitieve besluit nemen over dit voornemen en de begroting. Wij danken u voor uw betrokkenheid en kijken ernaar uit om samen te blijven werken aan een veilig IJsselland.

Hoogachtend,

Het dagelijks bestuur van Veiligheidsregio IJsselland,

P.H. Snijders, voorzitter

A.H. Schreuders, secretaris

Bijlage 1, overzicht van de zienswijzen.

Hieronder volgt een kernachtig overzicht van de reacties die zijn gegeven door middel van de zienswijzen. De zienswijzen zelf zijn op te vragen via d.homans@vrijsselland.nl.

Kritisch op taken:	
Vertrouwen erop dat VRIJ kritisch blijft reflecteren op het rijk en niet zonder meer extra taken, verplichtingen of verantwoordelijkheden accepteert.	Gemeenten Raalte, Olst-Wijhe, Kampen, Deventer, Hardenberg, Zwartewaterland. Staphorst.
Structurele ombuigingen:	
Oproep om structurele bezuinigingen zodat de problemen niet worden verplaatst naar volgende jaren.	Gemeente Dalfsen
Vraag om duurzame oplossingen, die op de lange termijn bijdragen een stabiele financiële situatie.	Gemeente Raalte, Deventer, Hardenberg, Zwartewaterland.
De opdracht geven om te zoeken naar structurele ruimte. Daarbij een blijvende en duurzame verlaging van de begroting te realiseren van minimaal 2%. De eerste resultaten worden verwacht bij de kaderbrief en begroting 2027, en uiterlijk gerealiseerd in 2027.	Gemeente Olst-Wijhe
Het verzoek om bij de begroting van 2027 met structurele bezuinigingsvoorstellen te komen.	Gemeente Deventer, Zwartewaterland, Staphorst
Het verzoek om de korting structureel in de begroting te verwerken en om in de begroting 2027 en meerjarenperspectief (alsnog) concrete bezuinigingsmogelijkheden aan te dragen.	Gemeente Hardenberg
De opdracht geven om te zoeken naar structurele ruimte, en een blijvende en duurzame verlaging van de begroting van minimaal 2% en maximaal 5%.	Gemeente Kampen
Brief van wethouders	
De uitwerking van het verzoek is teleurstellend genoeg niet terug te zien in de programmabegroting.	Gemeente Olst-Wijhe en Kampen
Er is verzocht om mee te bewegen en bezuinigingsmogelijkheden aan te dragen. Daarvan is onvoldoende terug te zien. We betreuren het dat de oproep niet heeft geleid tot enkele meer concrete bezuinigingsopties.	Gemeente Hardenberg

De veiligheidsregio heeft de opdracht gekregen om ombuigingen aan te dragen om te anticiperen op het naderende ravijnjaar.	Gemeente Dalfsen
Overige opmerkingen:	
Vraag om inzicht en keuzes zodat een juiste overweging gemaakt kan worden in verband met verdere maatregelen en de impact daarvan op kerntaken en de veiligheid van de gemeente.	Gemeente Dalfsen
In een eerdere zienswijze is aandacht gevraagd voor de financiële positie van gemeenten de komende jaren. Dat vraagt om scherpe keuzes en is in verschillende (bestuurlijke) overleggen ook meegegeven.	Gemeente Raalte
De verwachting is dat de loonkosten en effecten van de inflatie in 2026 niet (volledig) gecompenseerd gaan worden door het Rijk. In dat geval zijn we genoodzaakt om eenzelfde lijn door te zetten naar de GR-en. Daarbij de oproep om de indexeringsnorm BBP te hanteren en niet boven de 2,7% te indexeren.	Gemeente Raalte
Het belang van transparantie in financiële stromen tussen gemeentelijke bijdrage en BDuR-gelden.	Gemeente Raalte, Deventer, Hardenberg, Zwartewaterland
Het verzoek om de gemeenten (actief) te betrekken bij de bezuinigingen.	Gemeente Raalte, Kampen, Deventer, Hardenberg, Zwartewaterland. Staphorst
In de kaderbrief is de suggestie gedaan om kazernes te sluiten. Blij dat deze optie niet is doorgezet. Het sluiten kan grote gevolgen hebben. Hier zijn wij ons van bewust, mede gelet op de noodzakelijke doorontwikkeling van de brandweer in Kampen.	Gemeente Kampen
Gemeente staat komende jaren voor een moeilijke financiële opgave, zeker wanneer het rijk niet met structurele aanvullende middelen komt.	Gemeente Kampen
De vraag om bij bezuinigingsmogelijkheden de effecten in kaart brengen en een aantal scenario's schetsen.	Gemeente Hardenberg